

**ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ - ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9 ΜΑΪΟΥ 2025
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

Ούλεν

Φροντιστήριο Τραπεζούντας

Εθνικές γαίες

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χρονολογήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα και στη συνέχεια να τα τοποθετήσετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το παλαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

A. Κίνημα στο Γουδί

B. Διχοτόμηση του χαρτονομίσματος

Γ. Ίδρυση Εθνικής Τράπεζας

Δ. Α' Παγκόσμιο Παν-Ποντιακό Συνέδριο

Ε. Έναρξη εργασιών γαλλο-ιταλικής εταιρείας στο Λαύριο

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Να αναφερθείτε στα αποτελέσματα της επανάστασης του Θερίσου.

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β2

Να αναφερθείτε στον τρόπο με τον οποίο οργανώθηκε η διαδικασία αποζημίωσης των ανταλλαξίμων, μετά την υπογραφή της Σύμβασης για την ανταλλαγή των πληθυσμών.

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αντλώντας πληροφορίες από τα παρακάτω κείμενα και συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε **α)** Στο αποτέλεσμα της εκλογικής αναμέτρησης της 8^{ης} Αυγούστου 1910 και στις προγραμματικές δηλώσεις του Ελευθερίου Βενιζέλου στις 5 Σεπτεμβρίου 1910 **(Μονάδες 15)** **β)** Στις πολιτικές εξελίξεις που σημειώθηκαν στη χώρα από τον Οκτώβριο του 1910 μέχρι και το τέλος του ίδιου έτους **(Μονάδες 10)**.

Μονάδες 25

Κείμενο Α'

Στις 8 Αυγούστου 1910 έγιναν οι εκλογές για την ανάδειξη της Α' Αναθεωρητικής Βουλής, με διπλάσιο αριθμό βουλευτών (362) από την απλή Βουλή, όπως απαιτούσε τότε το Σύνταγμα. Τα παλαιά κόμματα, με ισχυρότερο εκείνο του Θεοτόκη, διατήρησαν συντριπτική πλειοψηφία, σχεδόν δύο τρίτων [...] Από τους υπόλοιπους βουλευτές, ξεχώριζαν 46 «γεωργικοί» της Θεσσαλίας. Οι άλλοι ήσαν οπαδοί της «Ανόρθωσης» διαφόρων αποχρώσεων. Ανάμεσά τους και ο Ελευθέριος Βενιζέλος, που εξελέγη πρώτος στην Αττικοβοιωτία, με 32.256 ψήφους σε σύνολο 38.800 (ποσοστό 83%). [...] ο Βενιζέλος, που ήρθε οριστικά στην Αθήνα στις 5 Σεπτεμβρίου. Την ίδια μέρα εκφώνησε τον πρώτο του πολιτικό λόγο στην Ελλάδα, από εξώστη στην πλατεία Συντάγματος. Κατεξοχήν ιστορική στιγμή υπήρξε η αντιπαράθεσή του με μερίδα του συγκεντρωμένου πλήθους που φώναζε «Συντακτική!». Σώπασαν τελικά όταν ο Βενιζέλος για τρίτη φορά επέμεινε ότι είχε προτείνει (τον Ιανουάριο) τη σύγκληση Αναθεωρητικής Βουλής. Στη συνέχεια αρνήθηκε ότι ήταν αντιδυναστικός. [...] Κάλεσε μάλιστα το Στέμμα να «τεθή επικεφαλής της ανορθωτικής κινήσεως». Και κατέληξε: «Δεν έρχομαι ενταύθα ως αρχηγός νέου και εσχηματισμένου κόμματος. Έρχομαι απλώς σημαιοφόρος νέων πολιτικών ιδεών και υπό την σημαίαν ταύτην καλώ πάντας εκείνους, οίτινες συμμερίζονται τας ιδέας ταύτας...».

Γ. Μαυρογορδάτος, *1915 Εθνικός Διχασμός*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2015, σελ. 26 – 28

Κείμενο Β'

Η διάλυση (της Α' Αναθεωρητικής Βουλής) θεωρήθηκε συνταγματικό πραξικόπημα από τους Παλαιοκομματικούς (με επικεφαλής τους Γ. Θεοτόκη, Δ. Ράλλη και Κ. Μαυρομιχάλη), που πήραν την πρωτοφανή απόφαση να απόσχουν από τις νέες εκλογές. Διευκόλυναν έτσι μόνοι τους την πλήρη επικράτηση των Φιλελευθέρων και τη δική τους περιθωριοποίηση, κάτι που δεν είχαν επιτύχει ούτε το κίνημα στο Γουδί ούτε οι εκλογές της 8ης Αυγούστου. Στις εκλογές της 28ης Νοεμβρίου 1910, η πολιτική αποχή υπολογίστηκε επίσημα από το Υπουργείο Εσωτερικών σε 8% (σε σύγκριση με τον προηγούμενο Αύγουστο), δείχνοντας την περιορισμένη απήχηση που είχε η απόφαση των Παλαιοκομματικών. Αντίθετα, οι Φιλελεύθεροι κέρδισαν 307 από τις 362 έδρες. Την αντιπολίτευση αποτελούσαν μόνο 7 «κοινωνιολόγοι» και 28 «γεωργικοί» της Θεσσαλίας, καθώς και 20 ανεξάρτητοι. Χάρη και

στην αποχή των Παλαιοκομματικών, η ανανέωση του πολιτικού προσωπικού ήταν πρωτοφανής (και έμεινε ανεπανάληπτη μέχρι το 1981). Υπολογίζεται ότι 87% των μελών της Β' Αναθεωρητικής Βουλής δεν είχαν χρηματίσει βουλευτές πριν από το 1910.

Γ. Μαυρογορδάτος, *1915 Εθνικός Διχασμός*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2015, σελ. 28-29

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται παρακάτω, να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα:

α. Πώς εμφανίζεται στο πολιτικό πεδίο η κρίση στις σχέσεις αυτοχθόνων και ετεροχθόνων & ποια είναι τα κυριότερα επιχειρήματα που διατυπώνει κάθε πλευρά για να υπερασπιστεί τη θέση της; **(Μονάδες 20)**

β. Στον τρόπο με τον οποίο η Εθνοσυνέλευση του 1843-1844 επέλυσε τα επίμαχα προβλήματα του καθορισμού των προσόντων του Έλληνα πολίτη και της στελέχωσης του δημοσίου. **(Μονάδες 5)**

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

Η κρίση στις σχέσεις αυτοχθόνων και ετεροχθόνων

Στα 1844 (...) για πρώτη φορά περιγράφονται με κάποια ακρίβεια τα διακυβευόμενα. Στο τρίτο άρθρο του Συντάγματος (...) επρόκειτο πάλι για τον καθορισμό των ιδιοτήτων του Έλληνα πολίτη, που όμως τώρα, στη συζήτηση, συγγεόταν με τον ορισμό των προσόντων του Έλληνα δημοσίου υπαλλήλου. Η σύγχυση υπαινίσσεται το κύριο πρακτικό όφελος που έμοιαζε να έχει για πολλούς ο τίτλος του πολίτη. Το θέμα ήταν να αποδειχθεί σε ποιους χρωστούσε το ελληνικό κράτος μια θέση στη δημοσιοϋπαλληλία.

Στη συζήτηση ο άξονας αναφοράς είναι κοινός για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη: είναι το 1821, που οι μεν ετεροχθονιστές εξαίρουν ως επανάσταση όλης της ελληνικής φυλής, απέναντι στην οποία η Ελλάδα έχει αναλάβει ορισμένες δεσμεύσεις. Ενώ οι αυτοχθονιστές επιμένουν στα πράγματα (...). Γι' αυτούς δεν ενδιέφεραν οι αρχικές προθέσεις, αλλά το γεγονός ότι η επανάσταση εντοπίστηκε έτσι κι αλλιώς στον ελλαδικό χώρο, και συνεπώς η ίδια η ύπαρξη του κράτους οφειλόταν στις υπηρεσίες των κατοίκων αυτού του χώρου.

Έλλη Σκοπετέα, «*Το Πρότυπο Βασίλειο και η Μεγάλη Ιδέα*», Εκδόσεις Πολύτυπο, Αθήνα 1988, σσ. 51-52.

Το προνόμιο του δημοσίου υπαλλήλου

Η υπηρεσία στον κρατικό μηχανισμό ως πηγή πλουτισμού είχε σχέση όχι με τις γλίσχρες (=πενιχρές) αποδοχές του κρατικού υπαλλήλου, αλλά με τη νόμιμη ή την παράνομη χρησιμοποίηση της κρατικής θέσεως για τον πλουτισμό του κατόχου. Η φοροδιαφυγή, η προτεραιότητα στην αγορά εθνικών γαιών και η εξασφάλιση άτοκων κρατικών δανείων (...) ήταν τα μέσα πλουτισμού που είχε στη διάθεσή του ο κρατικός υπάλληλος.

Νικηφόρος Διαμαντούρος, *Η περίοδος της συνταγματικής μοναρχίας*, Ι.Ε.Ε., τ. ΙΓ΄, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 2000, σσ. 110-111.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ΄

«Η θανατηφόρος πληγή της ξενοκρατίας»

Αναφορά προς την Εθνικήν των Ελλήνων συνέλευσιν της Γ΄ Σεπτεμβρίου.

Εν Αθήναις τη 22 Δεκεμβρίου 1843

(...) Μία από τας θανατηφόρους πληγὰς ξενοκρατίας ήτις έφερεν εις τον ανώτατον βαθμόν της αγανακτήσεως και απελπισίας τους Έλληνας ήτον η εισαγωγή εις τα δημόσια υπουργήματα πολιτικά τε και στρατιωτικά, των Βαυαρών και των από διάφορα μέρη ελθόντων ενταύθα μετά το 1827 ξένων.

Η ξενοκρατία είχε δίκαιον να συγκεντρώση περί εαυτήν τους ανθρώπους τούτους, διότι τα συμφέροντά της συνεταυτίζοντο μετ' αυτών, και δι' αυτών και μόνον ηδύνατο να ενεργή τους καταχθόνιους ¹ δια το Έθνος σκοπούς της. Αλλά μετά την ένδοξον ημέραν της Γ΄ Σεπτεμβρίου, καθ' ην το Έθνος κατέστρεψε την επάρατον ² ξενοκρατίαν, μετά την έκδοσιν και αυτού του περί αποπομπής των ξένων εκ της Ελληνικής υπηρεσίας Διατάγματος, τις ήλπιζεν, ότι ήθελον διατηρείσθαι μέχρι σήμερον εις τας δημοσίας θέσεις τα τυφλά όργανα του πεπτωκότος συστήματος, οι ξένοι των αγώνων και των θυσιών των Ελλήνων;

(...) Είναι πασίγνωστον (...) ότι η δικαία αγανάκτησις και αποστροφή των Ελλήνων, δεν περιωρίζετο εις μόνους τους (...) Βαυαρούς, αλλ' επεκτείνετο πολλώ μάλλον κατ' εκείνων, οίτινες ήλθον μετά τον ιερόν αγώνα μας, και εσφετερίσθησαν ³ τας δημοσίας θέσεις (...).

¹ Καταχθόνιος: 1. που βρίσκεται, που ζει στα βάθη της γης, κυρίως για μεταφυσικά όντα: Καταχθόνιοι θεοί, 2. (μτφ., όπως εδώ) που με ύπουλο τρόπο προκαλεί το κακό· σατανικός.

² επάρατος -η / -ος -ο : που θεωρείται καταραμένος, επειδή είναι πολύ κακός, ιδίως βλαβερός ή καταστρεπτικός.

³ σφετερίζομαι: οικειοποιούμαι, κυρίως με βία ή με απάτη, τα δικαιώματα που έχει κάποιος άλλος σε έναν τίτλο εξουσίας, ιδιοκτησίας κ.λπ.

Η Εθνική Συνέλευσις δεν αμφιβάλλομεν ότι θέλει ψηφίσει τα δέοντα (...) αλλ' εν τοσούτω και, ως πολίται Έλληνες και ως αδικούμενοι, καθυποβάλλομεν ευσεβάστως (...) και παρακαλούμεν ώστε να θεωρήση ως έχοντας τα αυτά με τους Έλληνας δικαιώματα όλους τους μέχρι των 1827 ελθόντας εις την Ελλάδα ξένους, [και] ν' αποκλείση δι' ωρισμένον διάστημα χρόνου τους μετά ταύτα (...).

Οι πολίται

Αι Αγορεύσεις του ελληνικού Κοινοβουλίου, 1843-1909, εκδ. «Εθνικού Κήρυκος», Αθήναι 1961, σσ. 63-64.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις το όνομα σας.**
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμο σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας δοθούν. **Τυχόν σημειώσεις πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.**
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

